Hallituksen esitys luottolaitosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 22/2026 vp)

Talousvaliokunnan kuuleminen 21.4.2026

Veli-Matti Mattila, Finanssiala ry

Järjestelmäriskipuskurivaateen perusteluista on säädettävä laissa

- Järjestelmäriskipuskurivaateen asettamispäätös on perusteltava tarkoin. Ilman sitä viranomaistoiminta ei täytä täsmällisyyden, tarkkarajaisuuden ja ennustettavuuden vaatimuksia. Nykyisellään perustelut eivät ole pankkien näkökulmasta riittävät.
- EU:n vakavaraisuusasetuksen mukainen pankkien riskilaskenta perustuu riskien tarkkaan tunnistamiseen, määrittelyyn ja suuruuden arviointiin. Vastaavaa tarkkuutta tulee edellyttää myös viranomaisten päätöksenteon pohjana olevalta riskilaskennalta.
- FA esittää luottolaitoslain 10 luvun 4 b §:ään lisättävän, että järjestelmäriskipuskurivaateen asettamispäätöksessä on:
    - avattava kattavasti ne riskit, joiden perusteella vaade asetetaan,
    - arvioitava määrällisesti tunnistettujen riskien suuruus ja
    - johdettava pääomavaade niistä läpinäkyvästi.

Asia on ollut esillä jo aiemmin

Talousvaliokunnan mietintö 3/2021 vp:

”…talousvaliokunta pitää näiden säännösten soveltamisessa välttämättömänä, että järjestelmäriskipuskurin asettamispäätöksessä avataan kattavasti ne riskit, joiden perusteella järjestelmäriskipuskuri asetetaan, tunnistetun riskin suuruus arvioidaan määrällisesti ja pääomavaade johdetaan siitä läpinäkyvästi niin, että järjestelmäriskipuskurin asettamispäätöksen perusteet ovat toistettavissa sääntelyn johdonmukaisuuden ja päätöksenteon ennakoitavuuden ja tasapuolisuuden varmistamiseksi. [--]”

(alleviivaukset lisätty)

Miksi kattavat perustelut ovat tärkeät?

- Sääntelyä, ml. lisäpääomavaatimuksia, koskeva epävarmuus vaikuttaa mm. pankkien luotonantoon ja sen ehtoihin
  - Pankit joutuvat luottopäätöksiä tehdessään ennakoimaan, miten suureksi pääomavaatimukset voivat nousta ja mitkä tekijät vaikuttavat niihin.
- Direktiivin mukaan lisäpääomavaatimuksella ei saa kattaa riskejä, jotka on jo katettu muulla tavoin.
  - Päätöksen perusteluista on käytävä selkeästi ilmi, että näin ei tapahdu. Jos tätä ei pystytä varmistamaan, vaatimusta ei pidä asettaa.
  - Ilmastoriskien sisällyttäminen järjestelmäriskipuskurivaatimuksen piiriin korostaa entisestään perusteluvelvollisuuden merkitystä.
  - Päätösten seikkaperäinen perusteleminen on myös edellytys sille, että päätöksen kohde voi arvioida, onko tarvetta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi.

EU-viranomaisprosessi ei takaa ennakoitavuutta

- Sääntelyn mukaan Finanssivalvonnan tulee hakea järjestelmäriskipuskurivaateen asettamiselle komission hyväksyntä, jos vaateen suuruus ylittää 5 %.
- Komission mukanaolo päätöksenteossa ei lisää päätösten ennakoitavuutta pankkien näkökulmasta eikä poista seikkaperäisten perustelujen tarvetta.
- Komissio ei arvioi päätöstä sen kohteena olevan pankin kannalta vaan sitä, aiheutuuko päätöksestä kielteisiä vaikutuksia jäsenvaltioiden tai koko unionin rahoitusjärjestelmälle tai sisämarkkinoiden toiminnalle.
- Komissio ei myöskään arvioi, ovatko riskit jo tulleet katetuiksi direktiivin mainitsemilla muilla vaatimuksilla.

FA:n ehdotus

- Luottolaitoslain 10 luvun 4 b §:ään tulisi lisätä, että järjestelmäriskipuskurivaateen asettamispäätöksessä on:
  - avattava kattavasti ne riskit, joiden perusteella vaade asetetaan,
  - arvioitava määrällisesti tunnistettujen riskien suuruus ja
  - johdettava pääomavaade niistä läpinäkyvästi.